

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

ויילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

ויילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

פרשת חטאת בסדר צו

וַיִּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל אֶהְרֹן וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר
זֹאת תֹּרַת הַחֲטָאת בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁחַט הֶעֱלָה תִשְׁחַט
הַחֲטָאת לִפְנֵי ה' קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא. הִכְהֵן הַמַּחֲטָא
אֹתָהּ יֹאכְלָנָה בַּמָּקוֹם קֹדֶשׁ תֹּאכַל בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד. כֹּל
אֲשֶׁר יִגַע בַּבִּשְׂרָה יִקְדָּשׁ וְאֲשֶׁר יִזָּה מִדָּמָה עַל הַבְּגָד אֲשֶׁר
יִזָּה עָלֶיהָ תִּכְבֵּס בַּמָּקוֹם קֹדֶשׁ. וְכָלִי חָרַשׁ אֲשֶׁר תִּבְשַׁל
בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם בְּכָלִי נְחֹשֶׁת בִּשְׂלָה וּמִרְק וְשִׁטֵּף בַּמַּיִם. כָּל
זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא. וְכָל חֲטָאת
אֲשֶׁר יוֹבֵא מִדָּמָה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֹאכַל
בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹף.

אלו דמים נפסלים בכניסתם להיכל [לכפר]

לדעת חכמים – רק דם חטאת חיצונית נפסל
בכניסתו להיכל, שנאמר, "וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר יוֹבֵא
מִדָּמָה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֹאכַל בְּאֵשׁ
תִּשְׂרֹף", אבל כל שאר קרבנות שנכנס דמם להיכל
לא נפסלים בכך. ורבי יוסי הגלילי לומד דין זה
מכתוב אחר, והוא, ממאמר משה לבני אהרן, "הֵן
לֹא הוֹבֵא אֶת דָּמָה אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אֲכֹל תֹּאכְלוּ
אֹתָהּ בַּקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי", שמשמע ממנו, שאם
היה דמה נכנס אל הקודש פנימה, היה הבשר
טעון שריפה, ולא נאכל, כי נפסל בכניסת הדם
פנימה.

ולדעת רבי אליעזר – נוסף על החטאת, גם
האשם דמו נפסל בכניסתו להיכל, שנאמר,
"כַּחֲטָאת כַּאֲשֶׁם תֹּרָה אַחַת לָהֶם", ללמד
שדיניהם שווים, אבל כל שאר קרבנות שנכנס
דמם להיכל, לא נפסלים בכך.

ולדעת רבי עקיבא – כל הקרבנות שדמם נכנס
לכפר בהיכל, נפסלים בכך.

- **לדברי רב יהודה אמר שמואל, רבי עקיבא למד**
את דינו, מתוך שנזכרה המילה "חטאת" בדין זה
של פסול דם הנכנס לכפר בקודש, שלכאורה אם
דין זה אינו אמור אלא בחטאת, אין צורך
להזכירה, אלא לומר, "ואשר יובא מדמה וכו'",
כשם שלא נזכרה החטאת בפירוש, בשאר
הדינים שבפרשה, וסמכה תורה על כך
שהזכירה את החטאת בתחילה הפרשה. ומתוך
שנזכרה החטאת בדין זה בפירוש, למדנו, שדין
זה, שדם חיצון נפסל בכניסתו לכפר בקודש, אינו
אמור רק בחטאת, ולכן מזכיר את החטאת,
לומר, שגם בדין זה האמור באחרים דינו כמותם.
[משל למה הדבר דומה, לתלמיד שמזג לו לרבו
יין בחמין, ואמר לו הרב, מזוג לי, אמר לו
התלמיד במה, אמר לו הרב לא בחמין אנו
עסוקים, וכיון שאני אומר לך מזוג סתם, בחמין
אני אומר לך, אבל אם אפרש לך בחמין, דע
שהכוונה אף חמין, וכל שכן צונן].

אולם רב הונא בריה דרב יהושע דחה זאת, כי
יתכן שנזכר חטאת בפירוש בדין זה, משום שהדין
הקודם שבפרשה, בעניין מריקה ושטיפה, אינו
אמור רק בחטאת, אלא בכל קדשים, ולכן
הוצרכה תורה לפרש בדין זה, ששוב אינו מדבר
בכל קדשים, אלא בחטאת בלבד. [משל לתלמיד
שמזג לרבו בין בחמין בין בצונן, אמר לו, אל
תמזוג לי אלא חמין].

- **ובברייתא מבואר, שרבי עקיבא למד את הדין**
הזה, שדם כל הקרבנות נפסל בכניסתו להיכל
לכפר, מהכתוב, שנאמר, "וְכָל חֲטָאת", לרבות שאר
קדשי קדשים, ונאמר, "וְכָל חֲטָאת", לרבות אף
קדשים קלים לדין זה, שאם נכנסו להיכל לכפר
נפסלו.

אולם רבי יוסי הגלילי אמר [לרבי עקיבא],
שאפילו אם יש ללמוד מהכתוב הזה שדם נפסל
בכניסתו לכפר בהיכל אין לך לרבות מהריבוי
"וְכָל חֲטָאת", נוסף על חטאת נקיבה של יחיד,
אלא גם חטאת זכר, וכן חטאת ציבור, אבל לא
שאר קרבנות שאינן חטאות. וכל זה אפילו אם
עיקר הכתוב מדבר בפסול חטאות החיצונות
כשנכנס דמם פנימה.

אולם לדעת רבי יוסי הגלילי [עצמו], הכתוב הזה
אינו מדבר כלל בפסול חטאות החיצונות
בכניסתם פנימה, אלא בחטאות שדינם להיכנס
פנימה, [= "וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר יוֹבֵא מִדָּמָה אֶל אֹהֶל
מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ"], שאם ארע בהם פסול,
ישרפו בבית הבירה שבעזרה, [ולא חוץ לשלוש
מחנות כמצוותם], [= "בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹף"]. וגם ללמד,
שחטאות פנימיות אסורים באכילה [= "לֹא
תֹאכַל"].

לדעת רבי יוסי הגלילי – חטאת שנכנס דמה להיכל, פסולה, מהכתוב, "הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אכול תאכלו אתה בקדש פאשר צויתתי", שמשמע ממנו, שאם היה דמה נכנס אל הקודש פנימה, היה הבשר טעון שריפה, ולא נאכל, כי נפסל בכניסת הדם פנימה, ומשמע מהכתוב הזה, שרק כשהובא כל דמה של החטאת פנימה, היא פסולה, אבל אם הובא רק מקצת דם החטאת להיכל, לא נפסלה החטאת לגמרי, והדם שנותר בעזרה כשר לכפר בו. ואף מקל וחומר יש ללמוד זאת, שכן פסול כניסה פנימה, קל מפסול יציאה חוץ, [שהרי מחשבת הכנסה פנימה אינם פוסלת, ומחשבת הוצאת חוץ פוסלת], ואם פסול יציאה חוץ החמור, אינו פוסל אלא את הדם שיצא בפועל, ולא את שאר הדם שעודו בעזרה, כל שכן שפסול כניסה פנימה, אינו פוסל אלא את הדם שנכנס בפועל להיכל, ולא את שאר הדם שעודו בעזרה.

ולדעת חכמים – חטאת שנכנס דמה להיכל פסולה מהכתוב, "וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹף", ומשמע ממנו, שאפילו נכנס מקצת מדמה ["מִדָּמָה"] להיכל, נפסלה כולה, ואף על פי שיש ממנה עוד דם בעזרה שלא נכנס להיכל.

חטאת שיצא דמה חוץ לעזרה

דם חטאת שיצא חוץ לעזרה הדם, נפסל. אולם לא נפסל אלא הדם שיצא, אבל הדם שעודו בעזרה כשר.

ואף שלדברי חכמים, היה מקום ללמוד בקל וחומר, שביציאת מקצת דם החטאת, תפסל כולה, שכן פסול כניסה פנימה, קל מפסול יציאה חוץ, [שהרי מחשבת הכנסה פנימה אינם פוסלת, ומחשבת הוצאת חוץ פוסלת], ואם פסול כניסה פנימה הקל, פוסל אף את הדם שעודו בעזרה, כל שכן שפסול יציאה החמור, יפסול אף את הדם שעודו בעזרה.

ומכל מקום, אין הדין כן, כי הכתוב אומר, "וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹף", ללמד שרק בפסול הכנסה פנימה, הנכנס פוסל את הנשאר בעזרה, אבל פסול יציאה חוץ, אינו פוסל את הנשאר בעזרה.

חטאת שנעשית במחשבה להכניס דמה להיכל אחרי שלמדנו שיציאת דם חוץ לעזרה קלה מהכנסת דם להיכל, היה מקום ללמוד בקל וחומר, שחטאת שנעשית במחשבה להכניס מדמה להיכל פוסלת, שכן אם מחשבה להוציא פוסלת את הקרבן לגמרי, [אף על פי שהוצאה עצמה אינה פוסלת את הנשאר בעזרה], כל שכן שמחשבה להכניס להיכל תפסול לגמרי, [שכן הכנסה עצמה פוסלת לגמרי].

ומכל מקום אין הדין כן, כי נאמר בעניין פסול מחשבת חוץ למקומו, "וְאִם הֶאֱכַל יֵאָכֵל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּגוּל הוּא לֹא יִרְצָה", ללמד, שאין מחשבת חוץ למקומו פוסלת את הקרבן, אלא כשחשב שתהא האכילה במקום משולש בדם בבשר ובאימורים, כגון חוץ לעזרה, שבמקומות אלו היה זמן שכל האכילות הללו היו שוות להיתר, [שבזמן היתר הבמות היה מותר להקריב ולאכול קדשים בכל מקום], אבל אם חשב שתהא האכילה בהיכל, אין המחשבה פוסלת, כי מעולם לא היתה הקטרת אימורים או אכילת בשר בהיכל. [כל זה נתבאר בדף כ"ח].

חטאת שנעשית במחשבה

להוציא דמה חוץ לעזרה

אחרי שלמדנו שיציאת דם חוץ לעזרה, קלה מהכנסת דם להיכל. וכן שמחשבת הכנסה אינה פוסלת, אם כן היה מקום ללמוד בקל וחומר שאם מחשבת הכנסה להיכל אינה פוסלת, [אף על פי שההכנסה עצמה פוסלת את הנשאר בעזרה], כל שכן שמחשבה הוצאה מהעזרה לא תפסול, [שכן ההוצאה עצמה אינה פוסלת לגמרי].

ומכל מקום, מחשבת הוצאה חוץ למקומו, פוסלת, מכתובים מפורשים, כפי שנתבאר לעיל בדף כ"ח. [יש הלומדים זאת מהכתוב "וְאִם הֶאֱכַל יֵאָכֵל מִבָּשָׂר זָבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יִרְצָה הַמִּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יִחָשֵׁב לוֹ פְּגוּל יִהְיֶה וְהִנֵּפֶשׁ הָאֲכָלֶת מִמֶּנּוּ עֲזוּנָה תִּשָּׂא" ויש הלומדים זאת מהכתוב "וְאִם הֶאֱכַל יֵאָכֵל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּגוּל הוּא לֹא יִרְצָה"].

בשר חטאת היוצא חוץ לעזרה

בשר קרבן היוצא חוץ למקום המותר באכילתו, נאסר באכילה, שנאמר, "וּבִשָּׂר בְּשָׂדֵה טְרֵפָה לֹא תֵאָכְלוּ", ושדה הוא מקום בלא מחיצות, ואם כן משמע מהכתוב, שכל בשר שהוא בשדה, כלומר שיצא חוץ למחיצתו, נאסר באכילה, ובכלל זה בשר קרבן שיצא חוץ למחיצה שמותר לאכול שם, כגון בשר חטאת שיצא חוץ לעזרה.

בשר חטאת שנכנס להיכל מותר באכילה, שנאמר, "וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר יוֹבֵא מִדָּמָה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹף", ללמד, שדווקא כשהובא מדמה להיכל, היא נאסרת באכילה, אבל אם הובא מבשרה להיכל אינה נאסרת.

"אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה"

מתוך דברי משה לבני אהרן, "הֵן לֹא הוֹבֵא אֶת דָּמָה אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אֲכֹל תֹּאכְלוּ אֹתָהּ בְּקֹדֶשׁ כְּאֲשֶׁר צִוִּיתִי", למדנו, שאם היה מובא מדמה של החטאת "אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה", היה בכך סיבה לפוסלה.

ודרשו חכמים: "פְּנִימָה", זה קדש הקדשים. "אֶל הַקֹּדֶשׁ", זה היכל. מלמד שכניסת הדם לכל אחד מהמקומות הללו פוסלת את החטאת.

לדברי רבה – אף על פי שניתן ללמוד דין כניסה לקדש הקדשים בקל וחומר מדין כניסה להיכל, [שאם כניסה להיכל פוסלת כל שכן שכניסה לקדש הקדשים פוסלת], מכל מקום הוצרכו שני הכתובים הללו, "אֶל הַקֹּדֶשׁ" "פְּנִימָה", כי אם היה רק כתוב אחד, אפילו רק "אֶל הַקֹּדֶשׁ", היינו מפרשים שהכוונה לכניסה לקדש הקדשים, ורק אחר שנאמרו שני כתובים, למדנו, שכתוב אחד מדבר בכניסה להיכל, וכתוב שני מדבר בכניסה לקדש הקדשים.

ואביי הקשה על כך, שאין דרך התורה לכתוב דבר שאינו נצרך כלל, כי אחר שכתבה תורה את שניהם, נמצא שכתוב אחד מדבר בכניסה לקדש הקדשים, ואין בו צורך, כי לעולם לא יפסל הדם בכניסה לקודש הקדשים, אחר שכבר נפסל בכניסה להיכל.

ולדברי אביי – הטעם שנאמר בכתוב גם כניסה להיכל וגם כניסה לקדש הקדשים היא ללמד שהדם נפסל בכניסה לקדש הקדשים גם כשהיא כניסה בדרך עקומה [=משופש] שלא דרך ההיכל כגון דרך גגין ועליות בית המקדש בלולין.

ורבא הקשה על כך, כי נאמר "הוֹבֵא", שמשמע מזה, שאין הדם נפסל אלא כשהוכנס דרך ביאה, ולא דרך משופש.

ולדברי רבא – הטעם שחילקה תורה בין כניסה להיכל לכניסה לקדש הקדשים הוא, שכל דם נפסל כשנכנס למקום שחשבו להכניסו, אם חשבו להכניסו להיכל, נפסל בהכנסה להיכל, ואם חשבו להכניסו לקדש הקדשים, אינו נפסל אלא כשיכנס לקדש הקדשים.

ספיקות רבא

א. דם פר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודה זרה שאינם נפסלים בכניסה להיכל, כי שם מקומם, האם הם נפסלים בכניסה לקודש הקודשים, כי אין זה מקומם, או שאינם נפסלים בכך, כי כל שאינו נפסל בכניסה "אֶל הַקֹּדֶשׁ", אינו נפסל בכניסה "פְּנִימָה".

ב. אם נאמר, שבספק הקודם, הדם נפסל בכניסה לקודש הקודשים, כי אין זה מקומו כלל, עדיין יש להסתפק מה הדין בדם פר ושעיר של יום הכיפורים, אלא שנתנו מהם את מתנות לפני ולפנים בקדש הקדשים, ויצא הדם למתנות ההיכל, וחזר והכניסם, האם דמים אלו אינם נפסלים בכניסה לקודש הקדשים, כי זהו מקום של נתינת הדמים הללו, או מאחר שעתה כבר נגמרו מתנות לפני ולפנים, ועתה אין לתת מהם אלא בהיכל, הם נפסלים בכניסה לקדש הקדשים.

ג. אם נאמר, שגם בספק הקודם, מאחר שכבר נגמרו מתנות לפני ולפנים, ויצא להיכל, שוב כשיכנס לקדש הקדשים הוא נפסל, כי נכנס פנימה ממקומו, עדיין יש להסתפק, מה הדין כשנתנו מהם מתנות שבהיכל כנגד הפרוכת, ויצאו כלפי חוץ לתת מתנות מזבח הזהב, שגם הוא בהיכל, אלא שבזה הכהן עומד מעבר המזבח כלפי חוץ, ולאחר מכן חזרו והכניסו למקום מתנות הפרוכת, האם אינם נפסלים בכניסה פנימה, כי סוף כל סוף כל ההיכל נחשב כמקום אחד, או מאחר שהתורה קראה למתנות מזבח הזהב יציאה ממקום מתנות הפרוכת, שנאמר, "וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'"; הרי זה נחשב כמקום אחר, ואם יחזור הדם ויכנס למקום מתנות הפרוכת הוא נפסל.